

OCTOBER 1948

50E JAARGANG No. 10

ORDE EN RUST OP DE BIJENSTAND

Maandschrift
VOOR *Bijenteelt*

UITGAVE: VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

FEEKA-FEITEN

VERSCHENEN: „BIJEN EN BIJENHOUDEN“
DOOR: J. C. DE ROEVER

Een der beste bijenboeken welke tot dusver aan de markt kwamen. Zowel voor de beginner als voor de gevorderde imker een standaardwerk. 419 foto's en afbeeldingen, 608 bladzijden druks. Uit voorraad leverbaar. Prijs f 16.50.

*

Voor hen die een FEEKAKAST willen bestellen, is een geheel nieuwe brochure beschikbaar, met tal van afbeeldingen. De meer uitgebreide prijscurant is nog in bewerking en volgt met enkele maanden aan alle ons bekende adressen.

*

Zij, die interesse hebben voor de LENSTARO-SIMPLEXKAST van de heer De Roever, kunnen hun aanvraag inzenden, ze is uit voorraad leverbaar bij het verschijnen van dit blad. Nadere bijzonderheden volgen de volgende maand.

*

Na vriendelijke imkersgroeten, Hoogachtend,

Feeka Handelsonderneming

Duinweg 4, Soest — Telefoon 2415

THANS VERSCHENEN:

Bijen en Bijenhouden

DOOR: J. G. DE ROEVER

Met 419 afbeeldingen naar foto's en tekeningen. Zwaar houtvrij papier

Gebonden in zeer solide linnen band

f 16.50

Omvang 608 bladzijden — Formaat 16 × 23½ cm.
Franco toezending volgt onmiddellijk na ontvangst van postwissel of overschrijving op giro. 351825
ten name van:

Boekhandel Centaur

Keizerstraat 36 - Deventer

Telefoon 4885

Desgewenst volgt ook toezending onder rembours!

Beter nu dan in Mei!

Deze zomer hebben wij vele liefhebbers voor een Koershof Kast moeten teleurstellen. Daarom kunt U beter nu bestellen. De uitvoering is thans uitsluitend in de beste kwaliteit vuren (meestal Zweeds) en iedere kast kan gewolmaniseerd geleverd worden (blijvend beschermd tegen houtworm en rotschimmels). Uitsluitend de sterkste constructie, de rechte zwaluwstraartverbinding wordt voor de ringen toegepast. Het is een gemakkelijke kast om mee te werken en een mooie kast om op Uw stand te hebben. Vraagt gratis prospectus, prijslijst en vouwblad over wolmaniseren.

Met het Koershof Voederbakje, dat niet lekt, de stroop warm houdt, geen verdrinkende bijen kent en circa 3 liter inhoud heeft, kunt U zowel snel- als drijfvoeren. Prijs per stuk f 3.50, bij 10 stuks f 3.30.

Een heel mooi cadeau voor iedere imker is de bijendichte stroopgieter. Die kunt U op de stand vergeten zonder gevaar voor verdrinkende bijen. Inwendig tweemaal gemenied, uitwendig crème gelakt, is de prijs slechts f 10.75.

Koershof Ramen, Simplex-maat, Amerikaans model, thans in onberispelijke uitvoering, per stuk f 0.20, per 100 stuks f 19.—. Wij zenden U een monster tegen inzending van 20 cent postzegels met Uw duidelijk adres.

Mooi soepel draad, gemakkelijk electrisch in te smelten, per klosje circa 100 gram f 0.75; per spoel circa ½ kg. f 2.75. Monster op aanvraag gratis.

Prachtige, zware honingemmers, met versterkte ijzeren voet, gaat minstens 10 jaar mee, inhoud ca. 60 pond, per st. f 10.50. Er verschijnen weer „Flitsen“, welke wij ook U gaarne vrijblijvend toezenden. Ook is er een nieuwe Prijslijst. Vraagt U eens aan?

Telefoon 337 - K 6709
DIEPENVEEN

Speurbijtjes

GEVRAAGD: 100 pond Honing. Bilijkje aanbiedingen aan A. BOER, Bijenhoning, Buytenhofstraat 8 B, Rotterdam.

TE KOOP: Twee Standkasten met snelgrove borden, waarop 4 bijenvolken. - Dr. H. S. HOFKAMP, B. Fulkensweg 50, Heerenveen.

AANGEBODEN: Drie Achterbehandelingskasten, in goede staat, waarvan twee met bijen. Prijzen resp. f 40, f 50 en f 60. Bezichtiging 's avonds 7-8 uur: Fred. Hendrikstraat 34, Utrecht. Telef. 10547. Geen correspondentie.

GEVRAAGD: Korfvolken alsmede Naakte Volken. - AF TE GEVEN: Volken op Simplexramen. - RENKERS, Nijkerkerstraat 35a, Hooglanderveen.

GEVRAAGD: Een Honingpers. - Brieven met omschrijving onder letters A.R., aan het bureau van dit blad.

AANGEBODEN: Prima Kunstraatwals, Waspers, Honingflacons, 8 bevolkte Bijenkasten, op maat gezaagde Bijenkasten. Porto voor antwoord bijsluiten. - KONING, Hoog Soeren 78².

TE KOOP: 10 goed bevolkte Bijenvolken op Simplexraampjes. - J. WINTERS, Hovelterweg B 218, Ruinerwold (Dr.).

TE KOOP GEVRAAGD: Naakte volken en honing. - D. J. POST, Ruitersweg 26, Hilversum.

Ingevolge Papiertoewijzing B. P. P., no. 7359 verschijnt deze uitgave maandelijks en is de omvang van dit nummer 16 pagina's, formaat 20 × 27 ½ cm.

Maandschrift voor BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND.

50e Jaargang
Redacteur: Joh. A. Joustra
Adres Redactie:
J. v. d. Heydenstraat 35, Amersfoort
Telefoon 6734

Commissie van Redactie: A. S. Planting en A. Vink.
Adviseurs: de Rijksbijenteeltconsulenten.

October 1948 — No. 10

Bij de Huldiging en het 25-jarig Jubileum van Joh. A. Joustra

C. PATER Jzn

Op de Alg. Vergadering te Utrecht op 16 Juli j.l. is onze Secretaris-Penningmeester/Redacteur gehuldigd, in verband met zijn 25-jarig jubileum als Secr.-Penn. van onze Vereniging. Aangezien de notulen hieromtrent weinig meldden, achten we het juist de verdienste en de huldiging van de heer Joustra in het Maandschrift in het kort naar voren te brengen.

Wij willen thans eerst onze Algemene Voorzitter aan het woord laten, die de jubilaris op die dag ongeveer aldus toesprak: Geachte jubilaris, het Hoofdbestuur heeft gemeend, U te midden van de Alg. Verg. dank te moeten brengen voor wat gij in de afgelopen jaren voor onze Vereniging hebt gedaan. Een zeer groot deel van de groei van onze Ver. is aan U te danken; gij hebt oneindig veel meer gedaan dan wij van U mochten verwachten. Het is dan ook met gemengde gevoelens, dat ik thans bij dit jubileum tot U spreek. In die 25 jaar bent U tot in het kleinste gehucht van ons land bekend geworden en in immerend Nederland is Uw naam op ieders lippen. Zeer veel hebben wij imkers aan U te danken. Dat U dan ook binnenkort teruggaat naar Uw vroegere functie betreuren wij zeer, al is het ons een vreugde, dat U nog als redactielid van ons M.S. aan onze Ver. blijft verbonden. Momenteel is het gelukkig nog geen definitief afscheid en daarom willen wij U thans dank brengen voor hetgeen gij voor onze Ver. hebt gedaan. Wij weten het, U bent een bescheiden mens, wars van alle huldebetoon en met een zekere teghezijn aanvaardt ge deze huldiging. Doch wij brengen U hier thans openlijk hulde. Gekomen in een tijd, dat onze Vereniging bloot stond aan grote stormen, hebt gij gewerkt met vaste hand; alle klippen hebt gij weten te omzeilen, U bent er in geslaagd om het ledental van onze Ver. tot meer dan het dubbele op te voeren van 11000 tot ruim 23000.

Joustra, dit is Uw werk geweest, Uw doel en Uw ideaal om te komen tot een Landelijke Organisatie voor Bijenteelt. We hebben vele geleerden op het gebied van de Bijenteelt, maar U bracht het eenvoudige woord voor een ieder te begrijpen. Uw Practisch Handboek, dat vele herdrukken beleefde, is er het bewijs van en is ook thans nog een grote vraagbaak voor ieder imker. Ook speciaal in de moeilijke oorlogsjaren hebt U alleen op Uw post onze Vereniging van vreemde smetten vrij weten te houden. Wij willen U hiervoor dank brengen en tevens Uw vrouw en zoons. Wij overhandigen U hierbij een schrijfmachine, waarbij wij de wens uitspreken, dat hierop van Uw hand nog vele artikelen voor ons Maandschrift het licht zullen mogen zien. Voor Uw huiskamer bieden wij tenslotte een pendule aan (applaus).

Vervolgens sprak namens het Huldigingscomité der

afdelingen de heer Wagner ongeveer aldus: Gedurende 25 jaren bent U de ziel van de Ver. geweest en dat bent U nog. Thans hebben de imkers zich opgemaakt om U op bescheiden wijze te huldigen voor hetgeen gij voor ons hebt gedaan. In 1921 werd U tot lid van het H.B. verkozen, waarna U na een korte onderbreking in Januari '24 als secretaris-penningmeester en in '26 als Redacteur van ons Maandschrift werd benoemd. Ge waart en zijt een rasimker, voor velen een trouwe vriend, waar we nooit tevergeefs een beroep op deden. Als dank bied ik U aan een couvert, welke inhoud spontaan door 200 afdelingen is bijeengebracht, en waarvoor U een boekenkast naar eigen keuze kunt laten maken (daverend applaus).

Dit geschenk ging gepaard met aanbidding van een herinneringsalbum met de namen der afdelingen, die een bijdrage hadden gegeven en een bijdrage van de hand van Pater Peeters als eerste boekwerk in de aangeboden boekenkast.

„Tenslotte willen wij namens de jongere generatie van Nederlandse imkers nog enige woorden tot de Heer Joustra richten. In de eerste plaats, vriend Joustra, brengen wij U dank en hulde voor Uw werkzaamheden gedurende meer dan 25 jaren en nu nog in het belang van onze Vereniging verricht. Wij kennen Joustra en weten, dat hij bescheiden en onopgemerkt zijn weg wil gaan, maar dat neemt niet weg, dat zijn verdiensten voor de bijenteelt enorm zijn. Joustra heeft onze Vereniging opgebouwd; zorgen, moeiten en critiek zijn hem geenszins bespaard gebleven, doch rustig en zelfverzekerd ging hij zijn weg. Joustra heeft ons imkers bij elkander gebracht, de hoeden- en de petjesimkers, de amateur- en beroepsimker door zijn Handboek, zijn gedegen artikelen in het Maandschrift, zijn lezingen en zijn cursussen. Hoevelen zullen niet terug denken aan de tijd, dat zij door middel van zijn onderwijs de eerste schreden op het imkerspad gezet hebben en er nooit van teruggekeerd zijn. Ook persoonlijk bewaar ik de prettigste herinneringen aan de cursussen, die ik bij onze vriend Joustra mocht volgen. Steeds hebt ge U opgeofferd voor de Bijenteelt en onze Vereniging, het gehele land zijt ge door gegaan in zomer en winter, nooit deed men tevergeefs een beroep op U als het ging om de bijen. Maar bovenal, hebben wij U als mens weten te waarderen, eerlijk en onkreukbaar ging gij Uw weg. Daarom, vriend Joustra, wees ervan overtuigd, dat Uw werk en streven niet vergeefs is geweest, maar dat wij als de jongere generatie van Nederlandse imkers Uw voorbeeld en Uw werkkraft voor ogen zullen houden en verder zullen werken op de weg door U gebaad met Uw grootste ideaal voor ogen: „Eén Nationale Vereniging voor Bijenteelt.”

Lindedracht

Ir B. de Bruin

Al lang zijn de meningen over het al of niet honingen van de linde verdeeld. Er werd vroeger nogal eens lindehoning aangeboden en door menig imker wordt de linde beschouwd als een hoofddrachtbron.

Daartegenover is wel verkondigd, dat het voor de imker maar beter zou zijn als er geen bloeiende lindebomen waren, want door het bevliegen hiervan worden de bijen maar afgehouden van andere honinggevendende planten en op de linde wordt toch niets gehaald.

Welke factoren de nectarafscheiding in het algemeen bevorderen, is nog niet genoeg bekend. Behalve inwendige factoren (aanwezigheid van reservestoffen om suikers te kunnen vormen), zijn zeer zeker ook de weersomstandigheden tijdens de bloei van belang. Om de invloed van alle factoren te bepalen zijn uitgebreide waarnemingen nodig. Met het onderstaande heb ik slechts de bedoeling te wijzen op een karakteristiek verschil tussen de linde en andere drachtbronnen.

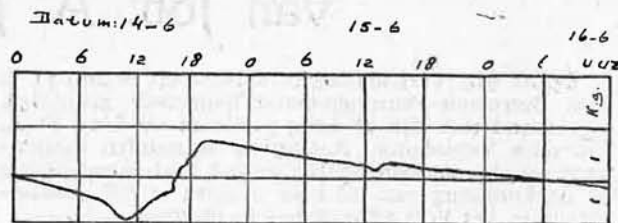
Dat er iets bijzonders met de lindedracht aan de hand is, zal ieder imker, die enige van deze bomen in zijn naaste omgeving heeft staan, wel zijn opgevallen. De bloesem wordt dikwijls zeer sterk bevlagen, en schijnbaar is er goede dracht, maar het volk blijkt weinig of niets in gewicht toe te nemen. Ik heb dikwijls geconstateerd, dat er, vooral 's morgens vroeg, en ook wel 's avonds tegen donker, wel degelijk dracht kan zijn, hoewel van korte duur.

Dikwijls gaf de weegschaal 's morgens om 8 uur al een toename te zien, die het verlies van de nacht weer goed maakte. Meestal ging dit surplus in de loop van de dag weer verloren, terwijl de linde midden op de dag wel steeds, maar minder sterk bevlagen werd dan 's morgens en 's avonds.

Door mijn bascule te voorzien van een registreer- inrichting hoopte ik wat meer te weten te komen omtrent het verloop van de dracht. Het ongunstige weer dit jaar deed niet veel resultaat verwachten van dit experiment, maar aan de andere kant heeft dit weer- type het voordeel, dat andere drachtplanten vrijwel zijn uitgeschakeld. Bij niet te zware regen wordt de linde nog wel, maar andere bloemen niet van betekenis bevlagen, althans niet in deze streek.

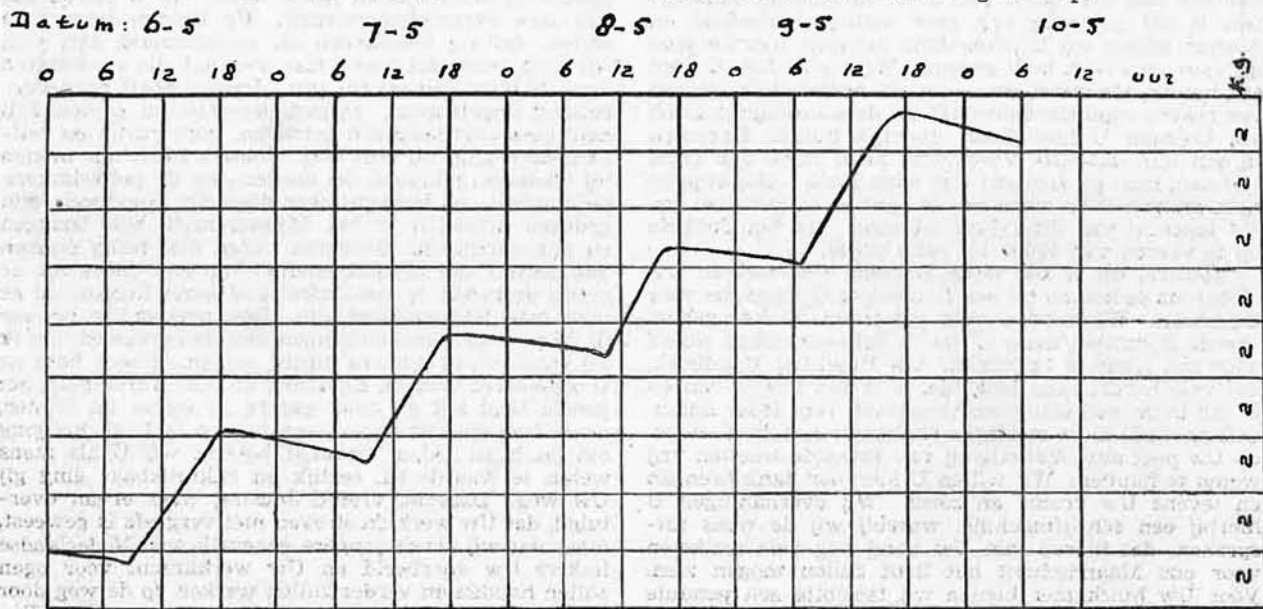
Van belang is natuurlijk het aantal lindebomen t.o.v. het aantal volken en de afstand, die de bijen moeten afleggen. Bij mij is de situatie aldus; Op een afstand van 20 tot 100 m van het weegvolk staan ongeveer 20 lindebomen (Hollandse linde), meer dan 30 jaar oud, met een kroon diameter van 8-10 m, die dit jaar overvloedig bloeiden. In de omgeving staan op dezelfde en grotere afstand tientallen meest jongere bomen, die veel minder bloemen hadden. Bij het weegvolk staat nog een tweede volk. Op 500 m afstand nog enkele andere. De grondsoort is klei.

Ter vergelijking eerst enige krommen, die het gewichtsverloop aangeven bij gemengde en koolzaad- dracht.

Figuur 1

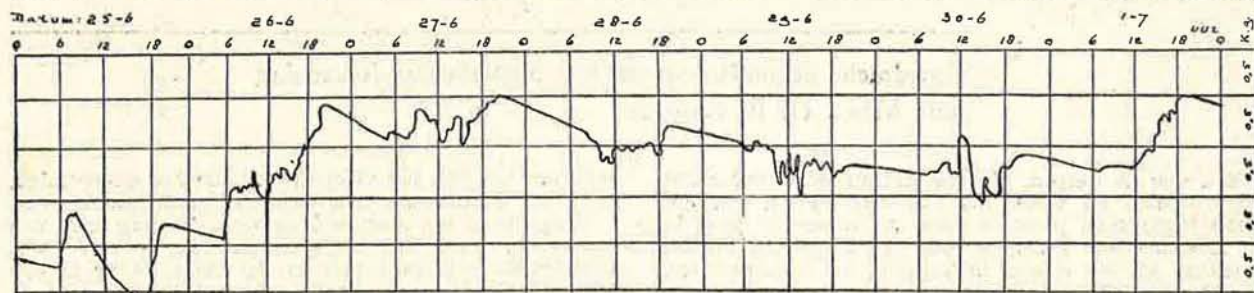
Fig. 1 geeft de krommen van 14 en 15 Juni van dit jaar. Gemengde dracht. Op 14 Juni was de maximum temperatuur 29° C. Wind Z.O., zwak tot matig. Aanvankelijk helder, later licht bewolkt. Tegen 8 uur begint een afname door het uitvliegen van de haalbijen. Om ongeveer half elf gaat dit over in een toename. Om 21 uur zijn alle bijen thuis, en blijkt er een toename t.o.v. 's morgens van ongeveer 1 kg. Afname 's nachts ongeveer 0.3 kg. Op 15 Juni was het bewolkt, 's morgens aanvankelijk zacht, maar dan afkoeling. Men ziet, dat de bijen nog enige uren gevlogen hebben, er was toen nog dracht, maar met het invallen van het koudere weer hield die geheel op.

Figuur 2

In het algemeen is de enige betrouwbare drachtbron hier het koolzaad. Fig. 2 toont het gewichtsverloop op 6, 7, 8 en 9 Mei van dit jaar, de beste dagen van deze dracht. Afstand tot het koolzaadveld: 500-600 m. Bij deze overvloedige dracht bij mooi warm weer voor de tijd van het jaar (maximum 21-25° C.)

begint de vlucht reeds om 7 uur. Op 6 Mei was de afname t.g.v. het uitvliegen van de bijen reeds om 9 uur opgeheven. Om ongeveer 18 uur zijn alle bijen weer binnen. Toename t.o.v. 7 uur 's morgens ongeveer 4.4 kg. Toename in deze dagen over 4×24 uur: 14.8 kg, waarin dus het nachtelijk verlies berekend is,

Figuur 3

Fig. 3 geeft het verloop van 25 Juni tot 1 Juli, toen de linde volop bloeide. Daar de gewichtsveranderingen kleiner zijn, is de schaal anders dan bij de vorige krommen.

Op 25 Juni was de wind meest zwak N.W., temperatuur maximum 18° C. Wisselend bewolkt met vrij veel zon. Droog. Minimum temperatuur 's morgens 8° C. Om 6 uur is er al toename, bijna zonder de gebruikelijke gewichtsafname van de vorige gevallen. Om 9 uur is er ongeveer 600 gram bijgekomen, maar dan daalt het gewicht zeer snel, om pas na 17 uur weer snel te stijgen. Maar het maximum van die morgen wordt niet meer bereikt. Dit is wel het kenmerkend verloop voor een dag met goed weer. Waarschijnlijk was het te droog voor de linde om nectar te blijven afscheiden. Gedurende de drachtperioden 's morgens vliegen de bijen wild en is het een drukte voor de vlieggaten, alsof er ergens honing (geen nectar) is te halen. Dit wordt later wel minder, maar de linde wordt nog steeds bevlogen. Energieverspilling en daardoor sterke gewichtsafname?

De volgende dag geeft een geheel ander beeld. 's Morgens motregen. De wind was naar het Westen tot Zuidwesten gekrompen, iets sterker dan de vorige dag, en hoewel om 8 uur de motregen ophield en de zon nu en dan scheen, bleef het vochtig.

Minimum temperatuur 13° C. Maximum 21° C. De sterke afname blijft achterwege en er is 's avonds een toename t.o.v. 's morgens 6 uur van 1.4 kg. Dit is de beste dag geweest. De volgende dagen afkoeling met regen en wind. Over het geheel een geleidelijke daling in gewicht tot 1 Juli. Dit was een echte herfst dag met telkens regen en harde Westwind, maximum temperatuur 16° C. Ik was die dag afwezig en verwachtte

's avonds een regelmatige dalende lijn te zien. Men ziet echter hoe het in werkelijkheid was. Een vrij regelmatige toename. Er zijn onderbrekingen door buien en wind, waarbij de bijen thuishoeren, maar blijkbaar spoedig weer in massa uitvliegen, getuige de scherpe dalingen, die echter weer snel gevolgd worden door stijgingen. Dit is het kenmerkend verschijnsel voor wisselend weer, zoals ook op andere dagen te zien is, maar 1 Juli toont toch als gemiddelde een sterk stijgende lijn, die vrij laat, na 12 uur begint. Ogen-schijnlijk was het weer deze dag ongunstiger dan de voorgaande.

Het is dus moeilijk conclusies te trekken. Het is wel zeker, dat vochtig weer de nectarafscheiding bevordert. Blijkbaar is de minimum-temperatuur, waarbij deze afscheiding ophoudt, vrij laag. De weinige dagen met goed weer geven geen of weinig toename en dan hoofdzakelijk 's morgens vroeg en 's avonds laat. Dit is geheel in overeenstemming met mijn waarnemingen in vroeger jaren, met niet registrerende bascule.

Warm vochtig weer is waarschijnlijk ideaal, maar dat is in de regel geen vast weer, en wordt meestal gevolgd door afkoeling, waardoor de dracht afneemt. Het interesseert mij wel of er in ons land wel eens met zekerheid goede langdurige lindedracht geconstateerd is.

Het is mogelijk, dat op een plaats waar het aantal lindebomen t.o.v. het aantal volken veel groter is dan hier, de dracht goed kan zijn, doordat de bijen misschien de hele dag kunnen teren op de opbrengst van de betreffende korte perioden van nectarafscheiding. Maar voor een goede beoordeling moeten er geen andere drachtbronnen zijn en dit is niet altijd gemakkelijk vast te stellen.

Het gevaar van

Kunstmatige Bevruchting

Dit onderwerp staat op 't ogenblik in 't middelpunt van de belangstelling van de wetenschappelijk werkende imker.

Zoals ieder weet, heeft de bevruchting van de jonge koningin hoog in de lucht plaats. Zij wordt op haar bruidsvlucht vergezeld en achtervolgd door een aantal darren, waarvan de krachtigste en de beste vlieger copuleert met de koningin. Een „instelling” van moeder natuur, die de eeuwen door zijn invloed heeft gehad op de vliegcapaciteiten van de bij.

Bij de kunstmatige bevruchting nu wordt door de mens de bruidsvlucht uitgeschakeld. Hij kiest de dar uit, die hem het beste voorkomt. Doch van de vliegcapaciteit van de gekozen weet hij niets.

Het komt mij voor, dat bij een doorgevoerde methode van kunstmatige bevruchting de invloed daarvan zich op den duur zal doen gelden. En de vraag komt bij mij op: zullen we ten lange leste aan de ene kant niet verliezen, wat we aan de andere denken te zullen winnen?

Den Haag.

M. ZWAAGDIJK.

Bijschrift Redactie.

Inderdaad zijn er ook aan de kunstmatige bevruchting bezwaren verbonden, dat is trouwens ook met de natuurlijke bevruchting het geval. Deze wordt echter niet steeds uitgeschakeld en het is onjuist te veronderstellen, dat de natuurlijke bevruchting tot het verleden gaat behoren.

De K.I. heeft echter ook haar goede zijde en de deskundigen zullen wel niet zo dwaas zijn het sperma van ongeschikte darren te kiezen.

Over de samenhang tussen Bloemen en Insecten en over het wezen van de Bijen

Voordracht gehouden op de 19e Nederlandse Imkersdag
door Mevr. H. E. Casparé

Een van de dingen, die een natuurliefhebber altijd weer opvallen en boeien, is het verschijnsel, dat elk levend organisme, plant of dier, zo volkomen past in zijn levensmilieu. Lichaamsbouw en omgeving passen op elkaar als een sleutel in het slot, vis in het water, vogel in de lucht, het roofdier in zijn jachtgebied, de koe in de wei, planten in het vochtige polderland, in vergelijking met planten uit de alpen, moerasplanten en woestijnplanten, enz. Dit geldt evenzeer voor de samenhang tussen bloemen en insecten. Stand en bouw van de bloem staat in de nauwste wisselwerking met de aard der insecten, die ze bezoeken.

Als we erop letten, zien we wel degelijk, dat niet willekeurige bloemen door willekeurige insecten bezocht worden: bloemen, waar de honing diep ligt, zoals akelei, ridderspoor e.d., of bloemen, die geen zitplaats bieden, worden bezocht door langtongige insecten als vlinders en hommels; ligt de honing meer voor het grijpen, dan gaan vnl. vliegen te gast en ook de bijen, die meer tot de korttongigen gerekend moeten worden. Het bij elkaar behoren van bloemen en insecten gaat dieper, dan tussen bijv. de vis en het water. Het is meer een vorm van symbiose, want niet alleen is het bestaan bijv. van de bijen volkomen afhankelijk van het vormen van honing en stuifmeel door de bloem, maar ook voor vele bloemen is het insectenbezoek een noodzakelijke voorwaarde voor haar voortbestaan door middel van zaad.

Als we de ontwikkeling van een bloemplant en die van een insect, b.v. een vlinder, met elkaar vergelijken, dan kunnen we daar een vergaande parallel ontdekken:

Zaad	Ei
groene spruit	rups, die zich daarmee voedt
bloemknop	pop
kleurige bloem	kleurige vlinder

We kunnen de bloem beschouwen als ware zij een aan de aarde gebonden vlinder, en de vlinder als een van de aarde bevrijde bloem!

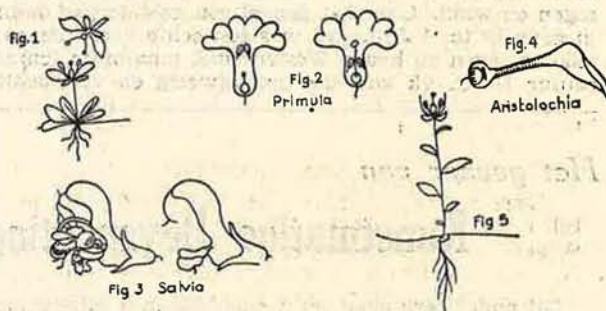
Wij beschouwen gewoonlijk planten en insecten als op-zich-zelf-staande organismen, onafhankelijk van elkaar ontstaan, die zich dan in de loop der tijden aan elkaar zouden hebben aangepast. Toch wordt deze voorstelling door de feiten niet bevestigd: in oudste tijden, b.v. in het steenkooltijdperk bestonden er nog geen planten met bloemen en evenmin honingzoekende insecten. De vegetatie werd gevormd door reusachtige varens en paardestaarten, de insecten waren kakkerlakachtigen en verwanten. Pas in de nieuwste geologische tijdperken, in het tertiair en het kwartaal, treden onze bloemplanten op en parallel daarmee bijen, vlinders e.d. Dit zijn hele nieuwe vormen en geen zich-aanpassende kakkerlakachtigen of wantsachtigen. Aan bloem en insect ligt als het ware één en dezelfde nieuwe schepingsgedachte ten grondslag, die zich enerzijds realiseert in het plantaardige als bloemplant, anderzijds wordt zij op het niveau van het dierlijke tot honingzoekend insect.

Nog op andere wijze is er een parallel te trekken door te letten op het milieu, waarin de ontwikkeling plaats heeft. Het zaad valt in de aarde, neemt dan vocht op en groeit uit, breidt zich uit in de ruimte, trekt zich weer samen in de bloemknop, om zich dan in een door licht en warmte doorstraalde lucht tot een kleurige, geurige bloem te ontplooiën. In de levensvoorwaarden speelt dus eerst de vaste aggregaattoe-

stand een rol, dan het vloeibare en dan het gasvormige, terwijl de warmte alle drie deze toestanden doordringt.

Vergelijken we hiermede de ontwikkeling b.v. van de bij, dan wordt het eitje vastgeplakt op een vaste ondergrond, weliswaar niet in de aarde, maar in een celletje, dat een vorm heeft, die doet denken aan de kristalvorm van dat mineraal, waaruit ongeveer de helft van onze aardkorst is opgebouwd, n.l. het bergkristal, het kiezelzuur: een zeszijdig prisma, afgesloten door een pyramidale vorm! Vervolgens overweegt de invloed van het vloeibare, het larfje komt in de pop te liggen en groeit, neemt in omvang toe. Dan volgt ook hier een toestand van samentrekking, de segmenten vergroeiën groepsgewijs met elkaar tot een kop, borststuk en achterlijf, de nympe. Tenslotte komt het bijtje te voorschijn, da zich ontwikkelt tot vliegbitje, voor wie de zondoorstraalde lucht het levenselement vormt. Ook hier is een zekere temperatuur in alle stadia van ontwikkeling van belang. Bijen zijn echte zonnedieren, de koningin vliegt bij haar bruidsvlucht zo hoog mogelijk de zon tegemoet; de dar, die haar kan bijhouden, bevrucht haar hoog in de lucht. De bijen voeden zich met producten, die de plant alleen maakt, als zij voldoende door de zon werd doorlicht en doorwarmd. De planten honingen slecht, als de zomer nat en koud is en donker. Honing is vloeibaar zonlicht!

Als we zien, hoe bijen en andere insecten bloemen bevlagen als perzik, appel, klimop e.d., dan kunnen we de indruk krijgen, dat de bestuiving, die daarbij plaats heeft, een toevallige bijkomstigheid is. Iets anders wordt het al, als we zien, hoe sommige bloemen speciaal zó zijn ingericht, dat die bestuiving meer of minder verzekerd wordt, b.v. doordat er 2 of 3 vormen bestaan, waarvan de stand van meeldraden en stampers ten opzichte van elkaar zo is georganiseerd, dat kruisbestuiving in de hand wordt gewerkt. Heterostyl, Primula, Boekweit, Lythrum.

Of ze zijn zó ingericht, dat meeldraden en stampers niet tegelijk rijp zijn: Epilobium, Salvia. Hier zijn de meeldraden het eerste rijp, het omgekeerde is het geval b.v. bij de pijpbloem, Aristolochia Clematitis, waarbij nog en stapje verder is gegaan; de vliegjes worden gevangen gehouden tot de meeldraden sterven. Elke gedachte aan toeval is evenwel uitgesloten bij de bestuiving van de Yucca door een klein motje, dat met zichtbare inspanning tegen de stijl opkruipt en een balletje stuifmeel in de stempelopening propt!

Er moet een diepere samenhang bestaan tussen bloem en insect en we zullen proberen die te vinden.

(Wordt vervolgd)

Officiële Mededelingen

VERVOER BIJENSUIKER

Tot nu toe moest bij vervoer van bijensuiker in het algemeen een geleidebiljet worden gebruikt. Het invullen en afgeven van geleidebiljetten veroorzaakt de secretarissen van de afdelingen veel werk. Daarom is het prettig te kunnen mededelen, dat voorlopig, van 1 October 1948 af, geen geleidebiljetten meer behoeven te worden gebruikt, behalve bij vervoer van bijensuiker naar of binnen de volgende stroken des lands:

- 1e. een strook van ongeveer 3 km breedte van het strand in binnenwaartse richting in de provincies Groningen en Zeeland;
- 2e. een strook van ongeveer 6 km breedte langs de Duitse grens;
- 3e. een strook van ongeveer 22 km breedte langs de Belgische grens in Limburg;
- 4e. geheel Noord-Brabant, met uitzondering van het gedeelte gelegen ten Noorden van de Bergse Maas.

Het vorenstaande heeft tot gevolg:

- a. dat suiker uit Wageningen zonder geleidebiljet kan worden toegezonden, benaive naar plaatsen gelegen in een der hierboven vermelde gebieden;
- b. dat afdelingen, die suiker verzenden uit plaatsen **buiten** een dier gebieden gelegen naar plaatsen **binnen** die gebieden, alleen voor het vervoer van suiker naar laatstbedoelde plaatsen een geleidebiljet moeten bezigen;
- c. dat afdelingen, die suiker verzenden uit plaatsen **binnen** een der meerbedoelde gebieden gelegen, ongeacht naar welke plaats van bestemming, steeds een geleidebiljet moeten bijvoegen.

V.

GEVONDEN

Op 19e Imkersdag 1948 een ceintuur, zwart met houten gesp. Terug te bekomen: Tapijtweg 13, Den Haag.

NIEUWE LEDEN EN QUOTUM

Het komt herhaaldelijk voor, dat per brief of briefkaart nieuwe leden worden opgegeven zonder dat het quotum is bijgevoegd; dit kan leiden tot abuizen.

Mogen we nogmaals verzoeken nieuwe leden alleen op te geven per giro (27772 Amersfoort) en op het strookje „BIJ” de namen en adressen duidelijk te vermelden?

En willen de penningmeesters van de afdelingen, waarvan nieuwe leden werden opgegeven en dit nog niet deden, ons het verschuldigd quotum doen toekomen?

ADVERTENTIES

Deze moeten uiterlijk vóór de 15e van de maand bij ons zijn binnengekomen om nog een plaats in een volgend nummer te bekomen. Worden zij later opgegeven, dan zullen we nog wel proberen ze op te nemen, maar zekerheid d.a.g. bestaat er niet. Hetzelfde geldt voor afdelingsberichten e.d.

AANVULLING

In de lijst van hen, die aan het Jubileum-geschenk bijdroegen, moet nog tussen Wieringen en Heino worden bijgeschreven de afd. Nietap.

DE BIJENKALENDER

Op de Algemene Vergadering gingen er stemmen op om een bijenkalender (wandkalender) uit te geven. Reeds tevoren was het H.B. in onderhandeling getreden met drukkerij „De IJsel” en een proefdruk was op de vergadering aanwezig. De vergadering wenste

echter het risico van een uitgave niet op zich te nemen, zodat dit onderwerp van de baan was.

Drukkerij „De IJsel” echter zette de plannen voort en zo ontwierp zij een keurige wandkalender, welke door de leden bij hun afdelingssecretaris besteld kunnen worden.

Indien dit spoedig gebeurt kunnen de wandkalenders tijdig in het bezit van de bestellers komen. Een proefkalender is bij de secretaris te bezichtigen. Voor bestelling kan gebruik gemaakt worden van de strook, welke op de advertentiepagina voorkomt.

Laat deze poging van „De IJsel” slagen en bestelt omgaand bij Uw afd. zo'n kalender, welke een sieraad is in Uw huis. Op de achterzijde van elk blad vindt ge de aanwijzingen voor de maand; de voorzijde van elk blad laat een keurige foto, ontleend aan de bijenteelt, zien.

De kalenders zijn bovendien zeer geschikt om als prijs te dienen bij de verlotingen, welke deze winter wel in de afdelingen gehouden zullen worden; ook op deze wijze kunnen we er aan medewerken, dat de uitgifte ervan jaarlijks kan worden tegemoet gezien.

Verspreide leden kunnen de kalender rechtstreeks bij drukkerij „De IJsel” te Deventer bestellen op postrekening 59304.

ONZE BIJLAGE

Ter gelegenheid van de inhuldiging van H.M. Koningin Juliana hebben we het genoegen onze leden hierbij een gekleurde afbeelding van H.M. aan te bieden.

We vertrouwen, dat deze extra gift bij onze leden in de smaak zal vallen.

Indien de prent ingelijst wordt, dan is men in het bezit van een keurige afbeelding van H.M., welke afbeelding in elke huiskamer thuis hoort.

Wij maken er onze afdelingen op attent, dat nieuwe leden, die zich voor het jaar 1949 aanmelden, de nog verschijnende nummers van het Maandschrift 1948 gratis krijgen toegezonden en als extra gift het nummer van October met de gekleurde afbeelding, een en ander voorzover de voorraad strekt.

VERKIEZING LID HOOFDBESTUUR

In de groepen: Friesland, Limburg, Zeeland, Graafschap Zutphen en Noord-Brabant, wegens periodiek aftreden van de zittende hoofdbestuurleden, die herkiesbaar zijn.

Afdelingen, tot deze groepen behorende, kunnen kandidaten stellen, welke candidaatstelling uiterlijk 20 October a.s. bij het algemeen secretariaat (aangetekend) moet zijn binnengekomen. Ze moet getekend zijn door Voorzitter en Secretaris van de candidaatstellende afdeling.

De namen van de kandidaten zullen in het November-nummer worden bekend gemaakt, evenals de datum waarop de stembiljetten binnen moeten zijn en plaats en tijdstip waarop de stemming zal plaats hebben.

Bij enkele candidaatstelling wordt de candidaat gekozen verklaard.

AANVRAGE WINTERLEZINGEN

Om voor subsidie in aanmerking te kunnen komen, worden aanvragen voor winterlezingen (niet meer dan één per afd. en niet in de afdelingen waar een cursus wordt gehouden) vóór 15 October a.s. ingewacht bij het algemeen secretariaat.

Leerkracht opgeven en tevens de reiskosten heen en terug van en naar zijn wooplaats. (Namen leerkrachten, zie Sept.- en Oct.-no.).

Ledenlijsten, formulieren jaarverslag en lidmaatschapkaarten zijn of worden aan de afdelingen gezonden. Verzocht wordt met het innen van de contributie spoed te maken en de ledenlijsten en het quotum zo spoedig mogelijk aan het algemeen-secretariaat in te zenden. Na binnenkomst van een en ander zullen de Almanakken 1949 worden verzonden.

De leden worden verzocht hun contributie klaar te leggen, opdat niet meer dan één keer de kaart behoeft te worden aangeboden. Verdere gegevens worden bij de zending verpakt.

Nota: Diverse leden profiteerden van onze verzekeringvoorwaarden. Men is echter pas verzekerd, indien de contributie betaald en ontvangen is.

EEN PAARD DOOR BIJEN DOODGESTOKEN ?

In verschillende dagbladen is het bericht de wereld ingezonden, als zou een paard in Limburg door bijensteken zijn gedood. Ik weet niet of er ook anti-bijenhouders zijn, die hier munt uit wilden slaan, doch de ware oorzaak is het volgende:

Een paard van dhr. Maas uit Bergen (L.) werd door een paar bijen gestoken. Het paard kwam aan het rennen en kwam in een gat terecht (droge kuil). Doordat het paard alle moeite heeft gedaan om weer uit die kuil te komen, heeft het zich zo overspannen, dat het aan hartverlamming is gestorven. In verband met de verzekering werd bovenstaande uit het rapport van de veearts ter plaatse gelicht. De bijen zijn dus indirect de oorzaak. S.

VERVOLGLIJST

GEDIPLOMEERDE ONDERWIJZERS BIJENTEELT

- Aa, A. A. v. d., Dorpstraat 45b, Mierlo.
 *Abrahamse, S., rooseveld v. d. Veniaan 11, Geldermalsen.
 Akker, Th. v. d., Taalstraat 88, Vught.
 Aipnen, C. J. F. van, Houtschen Heuvel 5 Den Hout (Oosterhout).
 Alphen, W. J. van, C 45b, Herwijnen.
 Baets, H. A., Emmakade 19, Weert.
 Beek, H. H., kuysstraat 46, Helden (L.).
 Beeien, Th., B 31a, Son en Breugel.
 Benjaminse, H. J., Pey, Echt.
 *Berg, A. v. d., Kerkstraat B 137, Zeeland.
 Berg, A. v. d., Krijt 119, Egmond (Binnen).
 Berkelmans, F. W., D 173a, Helvoirt.
 Bessems, M., Akersteenweg 112, Heer (L.).
 Beukelman, G., A 101, Meliskerke.
 Bil, A. P., Dorpsweg A 45, St. Annaland.
 Bink, J. L., Hoofd der school, 46, Dongen-Vaart.
 Bongaards, F. M., Hoofd der school, Escharen.
 Borrenbergs, P. A., Oudeboom, Maarheeze.
 Bovy, A. H., Tongerseweg 344, Maastricht.
 Broek, Mej. M. A. v. d., Korte Kerkstraat 16, Bostel.
 Broos, P. M., Villa Henriette, Berlicum.
 Bouwens, J., Kleinstraat 104, Berg en Terblijt.
 Beek, J., Hoofd der school, Obbicht.
 Cox, P., Landbouwschool, Gulpen.
 Coenen, H. A., Hoofd der school, Hoofdstraat 35, Herveld.
 Coremans, A. F. M. L., Hoogerheide.
 Coremans, P. J. A., Hoofd der school, B 151, Plantage-Wouw.
 Cruyningen, J. van, Haterseweg 101, Nijmegen.
 Daemen, A., 61, Jabeek.
 Dees, A., Nieuwstraat A 273, Sprang.
 Delhooven, J. A., Dorpstraat 66, Heel (L.).
 Dieperink, J. G., Bovenkamp E 75, Echteld.
 Dings, M. J., Consulente LLTB, Roermond.
 Domée, H., Haltersestraat, Bergen op Zoom.
 *Donk, H. H. v. d., Hoofd der school, Gronsveld.
 Dovens, A., Hoofd der school, Gerwen.
 *Driel, N. P. van, Hoofd der school, V 60, Deurne en Vlierden.
 Duyvestijn, J. A., R.K. Lagere Landbouwschool, 's-Heerenhoek.
 *Elsman, B. J., Binnenhave C 195, 's-Grevelduin-Kapelle.
 Erkelens, H., Schijndel.
 Erp, A. J. M. van, Hoofd der school, E 121, Schayk.
 *Erp, A. W. J. van, Schoorstraat A 158b, Udenhout.
 Es, S. W. van, Klein Wolfslaar, Bavel.
 Evers, J. H. J., Emmastraat 4, Aalst.
 Eysbouts, H. J. C., Hoofd der school, Postelstraat 9a, Someren.
 Engen, P. G. van, Hoofd der school (chr.), Giessen-Oudekerk.
 Foesier, J. W. (Fr. Alberto), D 192, Udenhout.
 Graaf, P. de, Hoofd der school, Biest-Houtakker.
 Geelen, P. H., No. 21, Baexem.
 Geyn, G. v. d., Houtsestraat, Puiflijk.
 Giesberts, W. J. H., No. 146, Heythuizen.
 Goevaers, Chr., Wilhelminastraat 57, Aalst-Waalre.
 Gool, H. J. van, Valkenierstraat 50, Tilburg.
 Gulikers, H. H., Hoofd der school, Ubachsberg.
 Gijssel, Aug. van, Someren.
 Haandrikman, A., Land- en Tuinbouwonderwijzer, Oostkapelle.
 Haaren, J. A. van, Dorpstraat 79, Hees bij Nijmegen.
 Hamelijnk, H., Hoofd der school, C 143c, Beek en Donk.
 Hanssen, H. A. H., Brugstraat, Grathem.
 Harssel, S. A. van, B 311, Leu r.
 Helmer, A. H., A 45, Diessen.
 Helvert, M. A. van, B 56, Loosbroek.
 Heuvel, F. J. v. d., Veghel.
 Hobbelen, W. A. G., Hoofd Tuinb.school, Horst (L.).
 Hoolhorst, Alb., Nieuwstraat 13, Oostburg.
 Horst, W. J. M. v. d., Wouwseweg 33, Roosendaal.
 Huismans, L., Hoofd der school, Lith.
 Harn, St. van, Hoofd chr. school, Spui bij Neuzen.
 Hartog, J. N. den, Hoofd O.L. School, Brakel.
 Haan, H. de, „De Horst“, Lexmond.
 Haverkamp, J. A., Rotterdamseweg 102, Zwijndrecht.
 Hein, G., Tuinbouwschool, Heesch (Neerbos).
 Iersel, J. J. M. van, 52, Dongen.
 Iven, W. M., T 18e, Gemert-Elsendorp.
 *Jacobs, H. A., Grinsel A 136, Den Dungen.
 Jägers, W. A. J. M., Hoofd der school, A 66, Heteren.
 *Jagt, J. C. v. d., B 61, Lage Mierde.
 *Jansen, M., St. Jacobstraat 52, Goes.
 *Jansen, C. F., Hoofd der school, A 27, Esch.
 Jansen, Th. A., Hfd. Lag. Landb.school, Wijchen.
 Jochems, W. J., Oud-hoofd, Meyel.
 *Jonge, P. de, A 79f, Ovezande.
 *Kemp, A. A. de, Groenstraat C 163, Berlicum.
 Kemperman, H. Th., van Peltlaan 217, Nijmegen.
 *Kemperman, J., Eendrachtstraat 14, Gorinchem.
 Kennis, H., Hfd. der school, Dorpstr. A 61, Heumen.
 Kerstens, A., Hoogeweg 126, Wamel.
 Korstens, E. H. H., A 53, Grubbenvorst.
 Kruysen, H., Hoofd der school, 113, Riethoven.
 Kruyt, H. C., W. d. Vries Robbéweg 22, Gorinchem.
 Kustermans, J., Dorp A 129, Den Dungen.
 Kuypers, P. J. M., C 146, Kloosterzande.
 Ketel, C., Nieuwstraat 81, Leerdam.
 *Koeman, D., Hendrikstraat 14, Terneuzen.
 Laar, Th. F. v. d., A 155, St. Oedenrode.
 Lacor, L. Ph., B 32, Halsteren.
 Lammers, P. L., Verlengde Tuinstraat 28, Oss.
 Lauwers, J. M., D 85, Esbeek.
 Leeuwenberg, J., Barendrecht.
 *Leuken, A. Th. van, Pater Vogelstraat A 191a, Beek en Donk.
 Linden, J. F., Hfd. der Landbouwschool, Someren.
 Linsen, M. H., A 60, Maasbracht.
 Loeffen, J. L., Hoofd der school, Vorstenbosch.
 *Lokven, J. C., A 189a, Uden.
 Loop, M. J. v. d., Kerkstraat A 117, Zeeland (N.B.).
 Lotstra, H. J. P., Kapelstraat 42, Beek bij Breda.
 *Leys, B., Zouteweg 33, Kruiningen.
 Martens J., Hoofd Lagere Landb. school, Bruchem.
 Martens, P. H., St. Jozefweg J 1a, Deurne.
 Mertens, A. J., Hoofd der school A 142, Nederweert.
 Mertens, Alph., Heel (L.).
 Mertens, L. L., Hoofd der school B 3a, Roggel.
 Meys, T., A 152, Oirschot.
 Mol, A., Verlaatsedijk C 30, Almkerk.
 Moonen, J. M., Caumberbeeklaan 26, Heerlen.
 Muller, A. J., Hoofd der school, Lieshout.
 *Meloën, J., Rilland-Bath.

Mutsaers, A. J. (frater Silvijs), Klooster Petrus Donders, Tilburg.

Nefkens, A. J., Hoofd der school, Ewijk.

*Oosthoek, A., H 227, Nieuwdorp.

Oort, H. J. v. d., Hoofd Landb.school, Bergen op Zoom

Orbon, M. H., Tuinbouwschool, Weert.

*Oele, L., Goessestraat A 355, Kapelle.

Peels, J. J., Urkhovenseweg 1, Eindhoven.

Peet, F. J., Maarsbergen.

Peters, A. J., A 90, Berlicum.

Peters, J. H., Mariaplein 11, Helden.

Peters, J. C. M., Lange Raarberg 2, Meerssen.

Peters, L. H., Dorp 24, Ittervoort.

*Peynenborg, A., B 120b, Leende.

Peynenborg, H., Vinkel Post Geffen.

Pinxteren, F. W. van, Hoofd der school, Nuland.

Poelmans, A. H. M., B 37, Ravenstein.

Provoost, A., Groningerstraatweg 5 rood, Wilhelminadorp.

Peters, J. H. M., Kleinstraat A 111, Nederweert.

Ramaekers, J. H., Pijnsweg 96, Heerlen.

Ratingen, M. J. van, Hoofd der school, Boekel.

Remery, G. G., B. Wijnenestraat 22, Asten.

Riesebos, D., Oostvoorne of Rokanje.

Rüger, J. H., Aalst (Geld.) post Zuilichem.

Rijk, A. de, Leraar Landbouwschool, Teteringen.

Rutten, J. W., Hoofd der school, Borkel en Schaft.

*Sanderse, C., „Oost Ketelaar“, Lewedorp.

Sande, F. J. v. d., Spoordonk, Oirschot.

Sande, J. J. v. d., Kerkenhoek, Berlicum.

Schlicher, P. H., Hoofd der school, A 52, Overasselt.

Schraven, G. M. J., Stationstraat 11, Geldrop.

Schreurs, A. H., Kom A 177, Oirschot.

Schreurs, F. R., Hfd. Landbouwschool, B 25, Deurne.

Snepvangers, Chr., Hoofd der school, Zundert.

Sprenkels, A. J., Hoofd Landb.school, St. Anthonis.

Theelen, L. H. H., Hoofd der school, Helenaveen.

Thomassen, Corn., Hoofd der school, Olland.

Tilborg, A. A. van, Raadhuisstraat 2, Schijndel.

Tilmans, W. J., Maasstraat 3, Geulle.

Timmermans, J. A., Rijksweg Zuid 42, Sittard.

Uiterlinden, L., 's-Gravendeel.

Verbeek, A., Molenweg 160a, St. Odiliënberg.

Verhoeven, A. A., Kruisstraat A 53, Rosmalen.

*Vervoorn, G., Brakel.

Verschuren, Aug., Hoofd der school, Ulikoten.

Vinken, A., Goirleseweg 74, Tilburg.

Vissers, A., K 65, Venraay (Leunen).

Vliet, J. G. v. (Fr. Oelbert), Kloosterstr, 22, Goirle.

*Vocht, A. P. J. de, St. Odulphustr. A 290, Oirschot.

*Vrie, A. v. d., Molenhof E 1, Biezelinge.

Vroemen, J. H. W., Heirstraat 9, Beek (L.).

Wientjes, P., Hfd. der school, Mullen post Sambeek.

*Willegen, J. van, Rijksweg D 9a, Heerle bij Wouw.

*Willegen, J. J. van, Brakel.

*Willegen, J. van, „Valckeslot“, Goes.

Willegen, A. J. van, Violenstraat 3 Goes.

*Willems, J. F. W., Hoofd der school, Maren Gem. Alem.

*Willems, M. J. A., Voorstraat 62, Vianen.

Wit, P. F. F. de, Eindhovenseweg 94, Geldrop.

Wijnhoven, J. W., Leunen Venraay.

Zorge, P. A. van, Achterstraat E 28, Echteld.

*Zwaard, J. A. v. d., Burg. Pastoorsstraat 38, Breda.

Zijlmans, J. A., Loonsebaan 43, Vught.

*vakonderwijzers.

Afdelingsberichten

BUNNIK EN OMSTREKEN. Op 66-jarige leeftijd ging 30 Aug. j.l. van ons heen ons lid A. F. Kool, in leven Oud-voorzitter en Ere-lid van de afd. Voorburg. Sedert de afd. Bunnik opgericht was is hij steeds een actief lid geweest en wij zullen hem slechts node

missen. Zijn nagedachtenis als pionier van onze afdeling zal steeds in ere gehouden worden.

HET BESTUUR.

Leden, op 9 October nodigen wij U uit voor de propaganda-avond van onze afd. in „De Grondslag“ te Bunnik, waar o.a. vertoond zal worden de film: „Naar het vaderland der Krainer-bij.“ Aanvang n.m. 7 uur. Entrée leden afd. Bunnik op vertoon van contributiekaart. Denkt U aan onze ledenactie? Helpt allen mee, deze moet slagen. Onze Imkercursus begint binnenkort te draaien, geeft U dus spoedig op. Leden van omliggende afdelingen zijn ook welkom op de propaganda-avond en de Imkercursus. Nadere inlichtingen en kaarten filmavond ad f.1.— bij het Secretariaat Prov. weg 68, Bunnik.

W. HOOGSTRATEN † — TER NAGEDACHTENIS

Vrijdag 27 Augustus is W. Hoogstraten ten gevolge van een noodlottig ongeval in de kracht van zijn leven overleden. Hoogstraten is vele onzer lezers welbekend. Hij vond zijn beroep in het houden van bijen en in alles wat met bijen verband houdt. Hij was tevens een bekwaam timmerman en kon als zodanig zeer goede bijenwoningen vervaardigen. Zijn kasten, de „Hobijtakasten“, zijn bij vele, vooral bij de imkers uit Den Haag en omstreken, in gebruik. Het zijn uitstekende kasten, praktisch, met een bijzonder goede, door Hoogstraten zelf uitgedachte reissluiting. Zelf heb ik de kasten ook in gebruik; ik ben dus een klant van Hoogstraten geweest, doch het is niet als klant, doch als goed vriend van hem, dat ik deze regels schrijf. Hoogstraten heeft vele amateur-imkers geholpen bij het behandelen der bijen; hij heeft ook lessen gegeven, zowel in theorie als in de praktijk. Meerdere malen heeft hij voor de imkers uit Den Haag en omstreken de immen naar het koolzaad en naar de heide gebracht en aldaar verzorgd.

Hij nam daarmede een taak op zich, die hem volkomen toevertrouwd was. Hij was niet alleen een bekwaam imker, maar ook een innemend, hartelijk mens en het was prettig om met hem om te gaan en over de bijen te spreken. Hij was opgewekt van natuur en ik heb hem meermalen bewonderd om de animo, waarmee hij onder soms moeilijke omstandigheden werkte. Vermoedheid kende hij niet, althans toonde hij niet. Hij sjouwde met de zwaarste kasten, alsof hij het voor zijn genoegen deed. Hoogstraten was goed toegankelijk voor de ideeën van anderen; hij was niet eigenwijs en nam gaarne iets goeds van een ander over, ook van amateur-imkers. Dit maakte het zo prettig om met hem samen te werken. Maar behalve een goed bijenman was Hoogstraten ook een goed huisvader. Zijn enige dochter heeft hem dikwijls bij het imkeren geholpen en zijn beste vrouw vergezelde hem dikwijls bij zijn bezoeken aan de bijenmarkten en op zijn tochten, die hij ten behoeve van andere imkers maken moest. Voor zijn vrouw en dochter is het vroegtijdig heengaan van Hoogstraten een ontzettende slag en een onherstelbaar verlies, maar ook vele klanten en vrienden zullen hem moeilijk kunnen missen en zullen hem niet vergeten. Dat zijn vrouw en dochter enige troost mogen vinden in het besef, dat Hoogstraten ook door anderen zo gewaardeerd werd en dat velen in haar onherstelbaar verlies deelnemen.

Hij ruste in vrede.

E. C. U. HARTMAN.

De redactie sluit zich gaarne bij deze waarderende woorden aan en als bewijs welk een grote plaats wijlen Hoogstraten, die op reis naar zijn bijen bij Amersfoort door een motorongeval om het leven kwam, in de harten van zijn collega-imkers innam, kan dienen dat het H.B.-lid Vink aan de baar getuigde van de grote verdiensten van de overledene. Onze Vereniging telt helaas een kundig imker en een goed lid minder.

Red.

De 19e Nederlandse Imkersdag te 's-Gravenhage

Als er een Imkersdag geslaagd mag heten, dan is het toch wel de dag in den Haag, niet alleen omdat er 1200 deelnemers(sters) waren, doch meer speciaal om de vlotte regeling, de met zorg uitgekozen route van de rondrit, het zeer overvloedige lunchpakket en de voortreffelijke stemming, welke er van begin tot eind heerste.

En dan vergeten we nog een heleboel meer; de vlot voorgedragen lezing van Mevrouw Casparé, de van humor tintelende woorden van de beide burgemeesters, de een in zijn rol van Voorzitter der Vereniging en de ander in zijn kwaliteit als burgemeester van den Haag.

„Dát is 'ne vlotte", fluisterde iemand mij in het oor; het waren twee „vloten" en hun speeches pasten geheel in het gezellige kader van deze dag. We waren eens een dagje met onze imkersfamilie uit en we waren goed uit.

De Directeur van de Tuinbouw, die ook aanwezig had willen zijn, moest zich echter wegens ambtsbezigheden laten vertegenwoordigen door Mevrouw de Leeuw en ook waren vertegenwoordigers van de bijenhoudersbonden van Brabant en Limburg aanwezig en natuurlijk ook de beide Rijksbijenteeltconsulenten, die we steeds trouw in ons midden zien. Zelfs hadden we een paar Vlamingen als gast en zij zullen zeker kunnen getuigen van de voortreffelijke eenheid, welke op onze imkersdag gedemonstreerd werd.

De autotocht met meer dan 30 geheel gevulde autobussen, voorafgegaan door een motorbrigade van de Haagse politie, ging vanaf de Dierentuin rond de Mahebaan, Korte Voorhout, Lange Vijverberg, Buitenhof, Hofweg, Spui en Rijswijkseweg (al deze wegen waren fraai versierd) naar het westland met zijn enorm aantal kassen, schoorstenen en waterwegen.

De kassen zelf zullen voor menigen wel een openbaring zijn geweest en de talloze druiventrossen (1500 kilogram per kas, vertelde me iemand) zagen er zó verleidelijk lekker uit, dat het maar goed was, dat we het consigne hadden meegekregen „geen druiven aanraken".

Toch waren de druiven hier niet zuur, integendeel, de bij de uitgang aangeboden trossen druiven waren heerlijk zoet en lieten zich best smaken.

A propos, mogen wij er hier eens aan herinneren, dat bij het verlaten van iemands grond, we hem niet moeten laten zitten met weggeworpen zakken e.d.?

De weg terug!

Deze ging langs Loosduinen, Laan van Meerdervoort, rond de Scheveningse vissershaven, langs de strandboulevard en de Nieuwe Parklaan naar de Dierentuin. Op deze tocht zullen onze deelnemers zeker niet minder genoten hebben, dan op de heenweg en vooral ook de woelige zee zal zeker ieders aandacht hebben gehad.

De duinenrij met haar weelde van zandkool en duindoorn zal zeker geen enkel imker onberoerd hebben gelaten, al zal hij wel met wrevel hebben geconstateerd, dat de bezetter geen stukje duin gespaard heeft en overal het schone duinlandschap heeft vernield om van de vele geteisterde huizen en straten nog maar te zwijgen.

We hebben kennis kunnen nemen van het bedrijvige vissersleven en onze nettenboetsters aan de arbeid gezien; we hebben de versiering kunnen aanschouwen, gemaakt van haringtonnen en visnetten en gezien, dat van deksels van conservenbusjes op de stenen glooingen kleurrijke „bloementuintjes" kunnen worden gemaakt.

We hebben ook gezien, dat nijvere handen bezig zijn Scheveningen weer te maken tot wat het vroeger eens was, een gezellige keurige badplaats.

Maar de tijd dringt en aan alles moet een einde komen, zo óók aan deze heerlijke dag.

In de Dierentuin teruggekomen, stond de thee al gereed en zij, die van verre waren gekomen, konden nu trein op tijd halen.

Maar, al had de Voorzitter de Imkersdag reeds gesloten, weinigen voelden er voor om te vertrekken; de zaal bleef gevuld met gezellig pratende mensen en langzaam verwijderden zich groepjes om den Haag nogeens in feesttooi te zien en als lichtstad.

Op een autobus zagen we een bordje hangen met de woorden: „we zijn de stad in tot negen uur" en een hele rij autobussen ernaast stond er nog geheel verlaten.

De organisatoren van deze Imkersdag hebben eer van hun werk en voor het inzicht de feestweek te benutten om de Imkersdag te houden.

Velen bleven nog enkele dagen in den Haag vertoeven, anderen waren een dag of een paar dagen tevoren gekomen.

Onze residentieplaats, als steeds in trek, was dit voor de Imkers in het bijzonder. Het was een fijne dag.

* * *

Uit het Openingswoord van de Voorzitter willen we nog enkele fragmenten weergeven.

„We zijn ontroerd door de grote massa, welke hier is saamgekomen, doch nog meer door de hechte band welke ons aan de Vereniging bindt.

Onze Vereniging, als een nationale vereniging, is de organisatie waar ieder imker zich thuis kan gevoelen, omdat er plaats is voor ieder; wij brengen de mensen tot elkaar, hetgeen in deze gespletenheid en scheidingstendenzen hard nodig is. We vormen een eenheid, welke groeit en bloeit". Op deze woorden volgde een daverend applaus.

Vervolgens gewaagde de Voorzitter van de belangstelling, welke ons van officiële zijde gewerd en heette de autoriteiten hartelijk welkom. Ook begroette hij onze oude voorreker, de bijna 90-jarige oude heer Beil en verder de vertegenwoordigers uit het Zuiden en ook hem, die het vorig jaar ons 50-jarig feest verzorgde. Hij bracht nu reeds hulde aan de beide Voorzitters van de afdelingen, welke deze dag hebben georganiseerd, de Heren F. Slot en J. J. Wagner.

Maar de Voorzitter stond ook stil bij het feit, waarom we in den Haag zijn samengekomen; niet alleen omdat het zulke rijke afdelingen zijn, welke deze dag organiseerden, maar ook om Haar, die ons land gedurende 50 jaren op voorbeeldige wijze heeft geleid. We brengen Haar hier een hulde, niet in de vorm van een telegram, maar door Haar en ook de Prinses-Regentes een geschenk in honing aan te bieden, waarmee de vergadering door luid applaus haar instemming betuigde en staande 2 coupletten van het Wilhelmus zong.

Na de lezing van Mevrouw Casparé, welke elders wordt weergegeven, begroette de Voorzitter de burgemeester van den Haag, die inmiddels was gearriveerd en de aanwezigen konden genieten van de welsprekendheid en de tintelende humor, waarmee onze Voorzitter zijn Haagse collega Mr. Visser begroette. Maar op een even vlotte wijze en zeker niet minder van humor ontbloot antwoordde de Haagse Magistraat Mr. van Rappard en zijn rede werd door luid en aanhoudend applaus onderbroken, toen hij vertelde, dat hij in zijn hart plattelandsman was en toen hij onze Voorzitter aanduidde als de „Bijenkoning", toen was

het gelach en het applaus niet van de lucht.

De Voorzitter bood hem eveneens een proefje honing aan en de vergadering bracht een driewerf hoera uit op de Haagse burgemeester, die verder enige ogenblikken genoeglijk pratend het koffieuurtje met zijn tegenwoordigheid bleef vereren.

Want onze Vereniging mag het zich tot een eer rekenen, dat een burgemeester van een stad als den Haag in deze drukke feestweek, zich een ogenblikje uit zijn zeer drukke bezigheden wil losrukken om zich een poosje temidden van ons eenvoudige imkers te begeven en hen veel vriendelijke woorden toe te voegen. Wij zullen dit niet licht vergeten.

Mevrouw Joustra werd verzocht de pakketten honing, vergezeld van de onderstaande brieven, naar het Koninklijk paleis te Amsterdam te brengen.

Gorinchem—Amersfoort, 3 September 1948.

Aan Hare Majesteit
de Koningin der Nederlanden.

Majesteit,

De Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland, welke dezer dagen haar 50-jarig bestaan herdacht, wenst Uwe Majesteit van ganser harte geluk met Uw gouden jubileum en zij zegt U daarbij dank voor al hetgeen U gedurende deze halve eeuw voor land en volk zijt geweest.

Wij veroorloven ons hierbij Uwe Majesteit een proefje van het product onzer bijen beleefd aan te bieden en wij hopen, dat U dit kleine geschenk wel van ons zult willen aanvaarden.

Met de bede, dat God U nog een lange tijd van rust zal doen genieten, verblijven wij van Uwe Majesteit de getrouwe

Vereniging tot Bevordering
der Bijenteelt in Nederland,
Namens deze

(get.) Mr. L. R. J. RIDDER VAN RAPPARD,
Voorzitter.

(get.) JOUSTRA, Secretaris.

Gorinchem, 3 September 1948.

Aan hunne Koninklijke Hoogheden
de Prinses Regentes der Nederlanden
en Prins Bernhard.

Koninklijke Hoogheden,

De Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland, te den Haag in vergadering bijeen, veroorlooft zich hierbij U een proefje van het product onzer bijen eerbiedig aan te bieden.

Zij wenst U, Prinses Juliana, bij Uw inhuldiging als Koningin der Nederlanden, Gods beste zegen toe en zij verzekert U daarbij haar gevoelens van trouw aan U en Uw Huis.

Wij vleien ons met de hoop, dat U dit kleine geschenk van ons wel zult willen aanvaarden en verblijven van Uwe Koninklijke Hoogheden de getrouwe

Vereniging tot Bevordering
der Bijenteelt in Nederland,

Namens deze

(get.) Mr. L. R. J. RIDDER VAN RAPPARD,
Voorzitter.

(get.) JOUSTRA, Secretaris.

H.M. Koningin Juliana liet de hiervolgende brief door Haar adjudant, Mr. Baron Baud, aan de Vereniging schrijven.

Soestdijk, 14 September 1948.

Aan het Bestuur van de Vereniging
tot bevordering der Bijenteelt in
Nederland, Wageningen.

Hare Majesteit de Koningin heeft mij opgedragen U hare welgemeende dank over te brengen voor de 12 potjes koolzaadhoning, Hare Majesteit aangeboden ter gelegenheid van de inhuldiging.

Hare Majesteit heeft Uw geschenk met bijzondere erkentelijkheid aanvaard en heeft Uw vriendelijke attentie zeer op prijs gesteld.

De Particulier Secretaris
van H. M. de Koningin,
Mr. J. C. BARON BAUD.

BIJEN EN BIJENHOUDEN

Bij de N.V. Wed. J. Ahrend & Zoon te Amsterdam verscheen een boek van de Heer J. G. de Roever onder bovenstaande titel.

In zijn inleiding schrijft deze, dat hij erkentelijk is, dat Mr. van Rappard op de meest consciëntieuze wijze kennis nam van de drukproeven, hem nog tijdig op enkele tekortkomingen wees en hem de handschoen toewierp, omdat Mr. v. Rappard de tekst niet kon onderschrijven of eigen consciëntie in het gedrang dacht.

Mr. ridder van Rappard schreef voor dat boek een inleiding, de uitgever wenste deze inleiding niet

in het boek op te nemen, doch de heer de Roever schrijft hierover in zijn boek, dat hij het persoonlijk oordeel van Mr. van Rappard zeer op prijs stelt en het betreurt, dat bij het wegvallen van de inleiding, ook diens waardering buiten de pers viel.

Op verzoek van Mr. van Rappard en met toestemming van dhr. de Roever plaatsen wij nu de niet in het boek opgenomen inleiding in ons maandschrift, vertrouwende daarmede en de lezer en de schrijver een dienst te bewijzen.

RED.

VOORWOORD

Ik beschouw het als een bijzonder voorrecht om deze nieuwe aanwinst van onze in omvang steeds toenemende bijenliteratuur met een van oprechte waardering getuigend woord te mogen inleiden. Naast Joustra's beproefde standaardwerk „Het Bijenboek” en Schotmans voortreffelijke bewerking van Wedmore's „Handboek der moderne Bijenteelt” vormt dit lijvige en fraai geïllustreerde werk het derde studieboek, waarop de leergierige Nederlandse imker dankbaar zal kunnen teruggrijpen. Terwijl Joustra's bijenboek,

meermalen herdrukt, zich voornamelijk baseert op de Nederlandse imkerspraktijk, zoals deze zich via de historische korfteelt der beroepsimkers en de geleidelijk aan toegepaste losse-bouwteelt der experimenterende amateurs allengs heeft ontwikkeld, luidde Schotman's bewerking een periode in van besliste strijd tegen verouderde bedrijfsmethoden en in het buitenland bereids lang overwonnen denkbeelden. De Roever gaat op deze weg der evolutie nog belangrijk verder en biedt de speurende imker, die zich modern zakelijk

inzicht wenst te verwerven en „waarachtige kennis” boven de beproefde imkerspraktijk der vaderen stelt, een rijke bron van buitenlandse en binnenlandse ervaring.

Men mene niet, dat door de verschijning van dit prachtwerk de raadpleging der bovengenoemde uitgaven overbodig wordt. Integendeel, men beschouwe deze proeve van modern vakmanschap als een onmisbare aanvulling op hetgeen de mensen van een oudere praktijk bereids als eigen verworven wijsheid hebben doen boekstaven. De oude korfimmers en de tallozen, die het mooie imkersvak ook in de toekomst nog van deze geroutineerde en ongecompliceerde bijkers wensen te blijven leren, zullen vooralsnog wel niet bij „die waarachtige kennis” van deze apostel van het perfectionisme willen zweren. Daarvoor breekt deze uiterst deskundige propagandist voor de moderne teeltmethoden, deze fervente liefhebber van de witte klaverdracht, deze felle absolutist van de grote bijenwoning, deze gebeten vijand van buurmans darren, te heftig de staf over de duizenden nijvere „korfboeren, wier koninginnen nu eenmaal geen postuur voor een kast-imker kunnen zijn”. Maar een idealist als De Roever mag wel een beetje overdrijven, vooral als hij er zo volkomen eerlijk bij vertelt, dat het hem er toch feitelijk om te doen is de dommelende Nederlandse imker het gevoel te ontnemen, dat hij het er met de van vader op zoon overgenomen methoden uiteindelijk zou zijn. Men neme in dit licht bezien, de ontmoedigende raadgeving, dat men maar helemaal geen bijen moet houden, wanneer men tot degene behoort, die noch met prima bijen werken, noch met hun bedrijfsmethoden met de tijd mee willen en evenmin behoorlijke drachten verwachten kunnen, omdat die nu eenmaal in hun woonplaats niet voorkomen, zij dus, die niet van zins zijn de „bloemen na te reizen”, met de nodige korreltjes zout. Ook de mannen „van een bietje zoals ze in mijn oude stamland De Betuwe zeggen, verdienen hun plaatsje in Gods blijde natuur en in onze menselijke samenleving zullen noch een ooeivaarsmoraal, noch een darrenslachtpsychose ooit het talrijke geslacht der ouderwetse bijenboeren mogen deren.

Een zo instructief boek als dat van De Roever zal ongetwijfeld talloze oude en nieuwe imkers blijmoedig bekeken van de meest ernstige dwalingen huns weegs. De resultaten van hun inkeer zullen dan ook weldra als sein- en richtlampen kunnen gaan fungeren op de nieuwe weg, die uiteindelijk voert naar een wesenlijke vooruitgang van een rendabele vaderlandse bijenteelt. Daarvoor behoeft de oude korfimmer waarlijk niet met zijn vele korven — want men blijve zich realiseren, dat tot op de huidige dag nog steeds meer dan 60 pct. van onze bijenstapel uit vaste bouw bestaat — naar het museum te verdwijnen. Hij bewandele naar verkiezing de oude vertrouwde weg der vaderen of wage zich op de nieuwe heerbaan, die zo rijkelijk door De Roevers nuchtere en koele schijnwerper wordt verlicht. Hij kan er dan zeker van zijn, dat spoedig voldoende jeugdige navolgingen van de nieuwe leer aanvankelijk misschien wat onwennig maar later ongetwijfeld met gelijke bezetenheid hem zullen opvangen en naar een succesvol einddoel zullen begeleiden.

Als Voorzitter van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland, — het land, waarvan ook De Roever volmondig erkent, dat „het geen ideaal oord voor de bijen is” en waarin volkomen zekere drachtbronnen helaas onbekend zijn — zou ik mij in dit voorwoord bezwaarlijk hebben kunnen beperken tot een onvoorwaardelijke en onvermengde loftuiting alleen. Hoezeer ik ook vol bewondering sta tegenover dit voortreffelijke werk, het zou mij als bestuurder van de nationale vereniging, waarin zich zoveel duizenden korfimmers terecht thuis gevoelen, kwalijk passen om het schijnbaar zo weinig indulgente standpunt van de deskundige schrijver te hunnen opzichte geheel te passeren.

Door deze weliswaar neutraliserende, maar voor alles toch welwillend bedoelde critiek, wordt zijn werk niet geschaad, temeer, waar ik voorop stellen wil, dat

deze kritisch agressieve studie technisch waarschijnlijk wel het gelijk aan haar zijde heeft. Ik voeg hier overigens nog aan toe, dat ik mij niet graag aan een zaakkundige beschouwing in details zou durven of kunnen wagen. Mannen als De Roever zullen buiten kijf de Nederlandse bijenteelt heel wat verder kunnen brengen dan de nieuwe korfimmers, waarvan hij eigenlijk vindt, „dat ze niet meer geboren zouden moeten worden”. Ik stel hiertegenover, zonder daarbij het, en terecht, hiertegen rijzend protest uitputtend te hebben vertolkt, dat het, al ware het enkel maar om het vergelijkingsonderwijs, te betreuren zou zijn, indien ons officiële onderwijs in de bijenteelt door de korfteelt rustig een streep zou gaan halen, gelijk de schrijver wel wat al te gemakkelijk adviseert. Tegenover de gebonden natuurwet van de bijenstaat, n.l. „het volk is één en het volk is alles; het individu bestaat alleen om het bestaan van het volk mogelijk te maken”, plaatse de mens het vrijheidsdevies van onze menselijke samenleving, n.l. „leven en laten leven” en dat wel niet in de laatste plaats, opdat de onwetenden van de wijzen mogen blijven leren (en vice versa) tot nut van de gehele volksgemeenschap.

Dit moest mij voor alles van het hart en de schrijver, wie ik overigens mijn lof rijkelijk wil schenken, zal het mij niet euvel duiden, dat ik dit zo lezenswaardige boek ook voor mijn korfimmers-leden wat acceptabeler heb trachten te maken. Want zo dit werk niet ook in hun ervaren handen komt, heeft het ongetwijfeld voor een deel zijn doel gemist. Zij zijn het immers, die als dragers van de aloude Vaderlandse imkerstraditie boven alle anderen ontvankelijk geacht kunnen worden voor de ontelbare goede en welgemeende raadgevingen, welke deze vlotte verteller ten beste geeft. De heidedracht, het kostenprobleem, gebrekkige voorlichting en sleur, ziedaar een viertal factoren, die mede kunnen verklaren, waarom zoveel echte bleboeen nooit verder dan de primitieve korfteelt zijn gekomen. Het merendeel van hen bestaat uit eenvoudigen van geest met een intens gevoel van afhankelijkheid van God's wonderbaarlijke natuur, die de weg der geleerdheid met een gezonde instinctieve reserve plegen te mijden. Toch erkennen ook de meesten van hen het wijze woord van Von Berlepsch „Leer theorie, want anders blijft Gij uw gehele leven een praktische stumper”. Deze beroemde Duitse imker was echter een „Bienen-vater”, wiens technische „Überlegenheit” langs wegen van geleidelijkheid, gemoedelijkheid en eindeloos geduld tenslotte ook bij de kleinste bijkers van de Lünenburgerheide tot modernisering van het bedrijf leidde.

Men moet de persoon van De Roever met zijn razend snel denkvermogen en verbluffend verstandelijke logica uit eigen waarneming hebben leren kennen om te begrijpen waarom hij in dit stadium van zijn werkzame leven de laatste is om als een begrijpend en vermanend aartsvaderlijke vriend zijn mede-imkers de spiegel hunner onwetendheid voor te houden. Zijn jeugdig enthousiasme en meer dan normale bevatelijkheid vormen eigenschappen, die, gepaard aan een onuitputtelijke bijenteeltkennis en een daaraan evenredige imkerspassie afdoende kunnen verklaren, waarom hij nog niet aan het stadium van zijn wijze Duitse voorganger toe is. Wij hoeven daarom ook niet al te rouwig te zijn, De Nederlandse imkerswereld mag inderdaad wel eens wakker worden geschud en wanneer het dan geschiedt op een wijze als de onderhavige, die zo ruitlerlijk bedacht is op tegenspraak en reactie, dan kan men wel enige technocratische overmoed op de koop toe nemen.

Voor de meeste leden onzer Vereniging is de schrijver allang geen onbekende meer. De meer dan 4000 deelnemers aan het Gouden Imkersfeest ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum onzer organisatie in September 1947 te Assen gehouden, hebben De Roever leren kennen als een prima organisator, een tactisch leider en last not least een bekwaam imker. Zijn onmiskenbare journalistieke aanleg heeft zowel door middel van pers als door de radio een propaganda-activiteit ontwikkeld, waardoor het welslagen van

deze groots opgezette bijenteelt-demonstratie op zichzelf reeds voor een groot deel verzekerd werd.

Kan het dan verwondering baren, dat iemand, wiens journalistieke gaven in talrijke propaganda-artikelen en radio-commentaren algemeen tot uiting kwamen, reeds bij de enkele aankondiging van zijn te publiceren bijenboek, ongezien en in goed vertrouwen, binnen de luttele tijd van de gehouden bijenfeestweek bereids meer dan 1500 bestellingen op zijn werk kon boeken? Dit niet vooraf geverifieerde vertrouwen is niet alleen begrijpelijk, maar bovendien gerechtvaardigd. De Roever's boek, uitmuntend door een vlotte stijl, een voortreffelijke woordenkeus en een kleurrijke beeldspraak zal ongetwijfeld voor de duizenden, die dit boek in hun boekenkast niet willen missen, een betrouwbare en goede gids blijken en blijven op het altoos glibberige imkerspad met zijn afwisselend vallen en opstaan. Men kan dit boek niet los zien van des schrijvers hoofdberoep, de technische wetenschappen. Het sprak vanzelf, dat zijn technisch verstandelijke geest bij de opbouw van dit omvangrijke werk langs mathematisch constructieve lijnen te werk zou gaan. De indeling van het boek is dan ook een logisch sluitende en van een harmonische samenhang. Desondanks laten hele hoofdstukken zich lezen als een gezellige roman, terwijl de meer ingewikkelde gedeelten zelfs voor de technisch niet ontwikkelde lezer helder en begrijpelijk blijven. De systematische behandeling van de stof, gebaseerd op de eeuwige kringloop van het bijenvolk verschaft het de dubbele kwaliteit van hand- en studieboek.

Hierboven liet ik reeds uitkomen, dat De Roever geen momentopname van de Nederlandse imkerij heeft willen weergeven. Men beschouwe dit werk daarom veeleer als een wensdroom tot in de finesses beschreven en uitgewerkt in de hoop, dat een verstandig nieuw imkersgeslacht mede daardoor tot werkelijk en waarachtig leven zal weten te wekken, wat thans nog de illusie van weinigen is. Ik zeide ook reeds dat het geen vredelievend boek is. In dit polemische werk verklaart De Roever met name aan vele stelsels en derzelve proselyten de naakte oorlog. Welaan, is er wel een terrein, waarop het gemis van de vrede als minder bezwaarlijk zal worden gevoeld dan in het strijdperk van het voor en tegen der hedendaagse bijenteeltvernieuwing? Mogen de getrouwe paladijnen van een eeuwenoud imkerschap zich niet mokkend terugtrekken en de eerlijke kamp niet schuwen, doch veeleer stoutmoedig en zelfbewust de beproefde waarden van het verleden verdedigen tegen de onstuwigheid van de weliswaar goedwillende, maar zeker niet zo ervaren jeugd.

Na ernstige bestudering van dit omvangrijke werk weet ik voor mijzelf nog altijd niet voor wie deze studie nu eigenlijk wel het meest interessant mag heten, n.l. voor de beginners of de meer gevorderden.

De eerste honderd bladzijden vormen als boeiende inleiding tot de bijenteelt wel een gemakkelijke aanloop voor de leek om met dit vlot geschreven verhaal door te gaan. Maar dan duurt het niet lang of hij zal ontwaren, dat hij in de meest ingewikkelde problemen der imkerij verstrikt geraakt is, waaruit enkel het vernuftige brein van de schrijver hem weer weet te verlossen. Hoe leerzaam het daarom ook voor beginners moge zijn, degenen, die al een tijdje imker zijn, zullen er waarschijnlijk toch uiteindelijk nog het meest profijt van kunnen trekken.

Het doet weldadig aan, wanneer men een man, die voor zo ontelbare puzzles de goede oplossing weet, ronduit hoort verklaren, dat er ook voor hem nog vele onopgeloste vragen en raadsels zijn blijven bestaan. Men raakt in de bijenteelt nu eenmaal niet vlug uitgestudeerd, daargelaten de vraag of het in wezen toch zo nietige en ontoereikende menselijke verstand ooit heel dicht de waarheid en de diepere zin van het grootste natuurwonder van Gods schepping zal kunnen naderen.

Dit brengt mij onwillekeurig op het thema, waarvan De Roever zich naar mijn overtuiging wel wat

al te gemakkelijk afmaakt. Ik doel hier op zijn visie met betrekking tot de z.g. volkswil, welke als drijvende kracht in een bijenvolk het afwisselend leven en sterven der individuen zou bepalen, verklaren en rechtvaardigen. De Roever wil onder dat begrip volkswil, waarop hij in zijn inleiding te dikwijls terugkomt, om daaruit niet enige tendenz af te leiden „de bepalende, de leidende, de gebiedende en de besturende” geest van het volk zien. Even later spreekt hij zelfs van bovenverstandelijke volksgeest en distancieert zich dan daarbij bewust van het woord „instinct”, waarvan hem de minachtende toon om voor mij niet na te speuren redenen kennelijk ergert. Wanneer hij dan verderop nog wijst op het rationele element van die zo gezegde volksgeest en door verschillende andere passages klaarblijkelijk een begrip wenst te tekenen, dat gedachtenassociaties doet vermoeden, met hetgeen men in een menselijke samenleving op communistische grondslag onder volksgeest weleens pleegt te verstaan, rijst bij mij de vraag of onze in het rationele zo scherp denkende schrijver zich wel voldoende heeft gerealiseerd, dat op het natuurfilosofische terrein niet bij voorbaat verstandelijke hulpmiddelen, maar veeleer beginselen van levensbeschouwing en geloof de poorten der waarheid kunnen ontsluiten.

Speciaal in een tijd als waarin wij leven, schuilt er een groot gevaar in om de ogenschijnlijk zo harmonische zelfopoffering van het individu in de bijenstaat ten bate van het gehele volk te veridealiseren en ten voorbeeld te houden aan onze door zelfzucht en tweedracht in zichzelf zo zondig verdeelde menselijke wereld. God Almachtig zij ons genadig, wanneer er ooit het tijdperk zou moeten aanbreken, dat de menselijke samenleving c.q. de Nederlandse natie, door een machtige volksgeest gedreven, plotseling zo zou worden geleed en gesmeed, dat de individuen volkomen gesubordineerd zouden zijn aan de commune, onder het mensonwaardige motto: „het volk is alles, het individu niets”. Wij zijn de funeste weg der „Vermaasung” bereids een heel eind voortgeschreden. Niemand onzer kan voorspellen, waar op deze heilloze weg het bevrijdende keerpunt zal zijn. Zij, die nog op het goede hopen, wijzen een dergelijke volksgeest met beslistheid af, maar vertrouwen op Gods Geest, zoals deze werd geopenbaard in Jezus Christus.

Ik moge wensen, dat De Roever's boek in duizenden belangstellende handen komt en dat speciaal de leden van onze Vereniging er om zullen vechten om het te mogen lezen, al was het alleen maar om de keur van prachtige foto's, illustratieve tekeningen en verklarende grafieken, die het bevat en wier logische volgorde op zichzelf reeds een afgerond verhaal oplevert.

„Bijen en Bijen houden” is een actueel boek en het komt precies op tijd om de Nederlandse imker duidelijk het besef bij te brengen, dat hij zonder radicale omwenteling in zijn imkersgedachtengang, onmogelijk als gelijkwaardig partner zal kunnen deelnemen aan het in 1949 in ons land te houden Internationale Bijenteelt Congres. De eer, die daarmede aan ons land te beurt valt, schept voor de Nederlandse imkers zware verplichtingen. Zij immers zullen, wat hun technisch kunnen en wetenschappelijk inzicht betreft, moeten bewijzen, wat het verwijt, dat de bijenteelt in ons land buitengemeen achterlijk is, langzamerhand een fabeltje is geworden.

Moge dit boekwerk er toe bijdragen, dat het nieuwsgierige buitenland, dat straks in groten getale de congressalen te Amsterdam zal bevolken, ook van onze bijenteelt iets leerzaams mede naar huis kan nemen. Maar dan bij voorbaat via onze aangeboren Nederlandse eigenwijsheid, waarover een internationaal georiënteerd imker als De Roever Goddank ook nog een vrij aardige dosis blijkt te bezitten.

Voorzitter van de Vereniging tot Bevordering
der Bijenteelt in Nederland,

VAN RAPPARD.

25 April 1948.

BIJEN op de B.B.B. te Apeldoorn

Over de Bloemen in Berg en Bos te Apeldoorn behoeven we in dit orgaan niet te schrijven, maar over de Bijen in Berg en Bos willen wij U gaarne iets vertellen.

Bij bloemen behoren bijen; dit begreep en wist ook de leiding van de BBB en toen na een eerste contact het afd. bestuur van de voorzitter der BBB het verzoek kreeg haar medewerking te verlenen, greep zij deze gelegenheid met beide handen aan. „Propaganda voor de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.” Ook de leden van de afdeling Apeldoorn hebben dit begrepen. Ruim twintig leden gaven zich op om gedurende 7 weken, volgens rooster, toezicht te houden en deskundige voorlichting te verstrekken.

400.000 bezoekers hebben de BBB bezocht en naast het vele dat er te genieten viel, mocht de Bijenstand zich in de algemene belangstelling verheugen, een belangstelling verre boven verwachting. Aan hen, die geheel belangeloos de bijenteelt hebben gediend, werden steeds maar vragen gesteld, vragen, die getuigen van grote liefde voor de natuur en het bijenleven. Bij herhaling werd hen dank gebracht voor de deskundige voorlichting.

De stand bood kenners en niet-kenners elk wat wils. Naast de oudste bijenwoning, de holle boomstam, waren er korven en kasten — van elk tien — van het oudste tot het modernste type, daarnaast een lichtkast voor vaste bouw, een 10-raams lichtkast voor losse bouw en een 3-raams observatiekast.

Duizenden en duizenden hebben met grote interesse geluisterd naar de uiteenzettingen van onze inkers en dank zij het enthousiasme waarmee zij vertelden van de bijen en het bijenleven en mede dank zij de door het Hoofdbestuur aan de afdeling beschikbaar gestelde

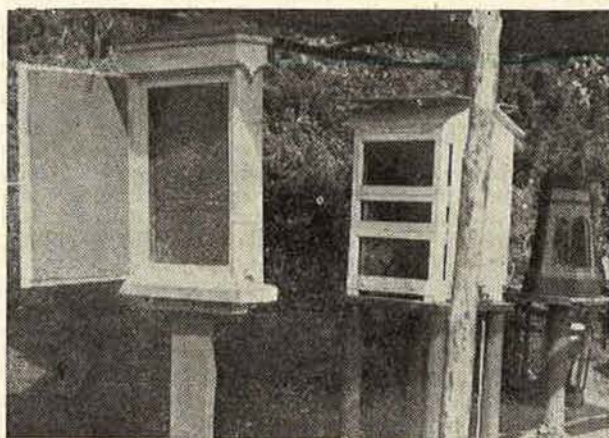

Foto H. de Vries

folders is de bijenstand op de BBB geworden tot een zeer nuttige en dankbare propaganda voor de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland.

Op de sluitingsavond op Zondag 22 Augustus '48 zei de voorzitter van de BBB o.m.: „... en dan onze bijenstand. Wat zal dat worden, wat kan dat voor de bezoekers lastig zijn, zo dachten we van te voren, maar die bijen staken niet en de BBB bijenstand was een van de successen.

Er is gewerkt, tijd noch moeite werd gespaard, maar met grote voldoening kan de afdeling Apeldoorn terugzien op haar Bijenstand in Berg en Bos.

G. J. LANKKAMP

Vraag 34 van H. G. van D. te A. (Nogmaals). In het September-nummer gaf de heer P. v. d. Roest te Spannenburg U adressen voor ondermelkpoeder. In het Januari-nummer van dit jaar vindt U onder vraag 13 een goede methode om dit poeder aan de bijen toe te dienen. Zoals de heer v. d. R. opmerkt, maken bijen zich niet druk om melkpoeder als stuifmeel binnen is te halen. Daarom: in en op de raten strooien!

Vraag 41 in het September-nummer bracht lezers in de weer voor het geven van advies:

Mevr. E. P. de Josselin-de Jong ondervond dezelfde last als G. de B. te L. Haar hielp echter onmiddellijk een natte omslag van zout water.

De heer J. Roebert Steenbruggen te Diepenveen kreeg van een oude imker de raad op de steekplaats wat vocht uit het oor te wrijven. De zwelling zou dan heel gering zijn of geheel uitblijven. Dezelfde imker gaf hem de raad vóór in de bijen te gaan werken de handen goed in te wrijven met bladeren van de vlierstruik. (Goed inwrijven met een vochtige carbollap is nog meer afdoende. L.).

VRAAG 42: a. Bij verschillende volken komen enkele bijen voor met een duidelijk zichtbare helder gele stip op de bovenzijde van het borststuk. Is dit een ziekte? Zo ja, is ze te bestrijden? Het gedrag van

de aangetaste bijen is voorzover waargenomen normaal.

b. Bij controle op 2 September ontdekte ik bij een volk één gesloten dop, terwijl de zwerm niet was afgevlogen. Op de plank lag een dode koningin. Mijn vermoeden is, dat dit de oude moeder is, die door het slechte weer verhinderd te zwermen en na het sluiten van de dop door de bijen is afgemaakt. Is dit mogelijk?

(C. S. te G.)

ANTWOORD: a. Bij deze vraag van begin September denk ik aan twee mogelijkheden (omdat Uw omschrijving misschien onvolledig is):

1e. Kan het zijn, dat de bijen met dit gekleurde stipje bloemen bezochten van toevallig laat bloeiende orchideeën. Deze planten-familie bezit geen gewone meeldraden, maar 2 stuifmeel-klontjes, die op steeltjes zitten, welke van onderen in een napje staan, waarin zo iets als gom. Bijen, die deze bloemen bezoeken, komen vaak thuis, op hun kop, soms borststuk, beide (soms één) stuifmeel-klontjes dragende, die dan op een dun steeltje staan, dat iets gebogen is. De bijen ondervinden geen last ervan en de stuifmeel-klontjes vallen vrij spoedig weer af.

2e. Wat U waarnam kunnen bijen-luizen zijn. Deze zijn echter meer rood dan geel. Deze luizen zijn geen gewone luizen, d.w.z. geen parasieten. Ze eten alleen mee als de bij en vooral de koningin te eten krijgt. De moeder kan er, vooral als ze meer dan één gast heeft, last van hebben bij het eier-leggen. Daarom vooral is het gewenst de bijen luis-vrij te maken. Dit gaat heel gemakkelijk, door wat paradichloor-benzol onder een volk te leggen. Bijen hebben hiervan geen nadelige gevolgen, maar de luizen sterven.

b. Dit zou kunnen, maar meer waarschijnlijk is, dat de moeder ziek was, stierf, en dat daarna de bijen een red-cel bouwden. Kijk maar eens, of U een red-cel of een gewone moerdop vindt.

Vermeedert Uw kennis!

Thans begint weer een nieuwe serie schriftelijke cursussen:

B-CURSUS, VOOR BEGINNENDE EN NOG MINDER GEVORDERDE IMKERS G-CURSUS, VOOR GEVORDERDE IMKERS

De in de seizoenen 1946—1947 en 1947—1948 gegeven cursussen hebben een groot succes opgeleverd, waarvan tal van tevredenheidsbetuigingen getuigenis afleggen.

205 te beantwoorden vragen stelt de Bijenteeltonderwijzer J. B. M. v. d. Belt aan de B-Cursisten, verdeeld over 15 uitgebreide lessen. - 298 te beantwoorden vragen stellen de G-Cursisten op de proef, bij hun bestudering van 20 uitgebreide lessen. - Daarnaast wordt er hoge prijs op gesteld, dat de cursisten zelf zoveel mogelijk vragen stellen, opdat de gegeven leerstof volkomen tot haar recht zal komen. - Niet minder dan 138 foto's en tekeningen verduidelijken bovendien nog de cursussen.

DE G-CURSUS VORMT EEN UITSTEKENDE ONDERGROND VOOR HET DIPLOMA PRACTISCH IMKER!

Vraagt Prospectus, Proefles en de Teverdenheidsbetuigingen aan de:

Stichting Schriftelijk Onderwijs — Apeldoorn

BIJEN *kalender*

Dit is de kalender voor iedere bijenhouder; fraai en interessant door de mooie foto's en het aantrekkelijke schildontwerp, praktisch door de leerzame tekst van de heer Joustra, aansluitend op de werkzaamheden van de tijd van het jaar.

Verzekert U van Uw Bijenkalender 1949 door thans onderstaande bestelbon aan de secretaris van Uw afdeling te zenden, bij wie ook een model van de kalender ter inzage aanwezig is.

formaat 34 x 24 cm., te bestellen

bij de Afd. Secretarissen

Prijs **f 1.60**

naam

adres

bestelt na verschijning ex. Bijen-kalender 1949.

datum

UITG. N.V. BOEK- & STEENDRUKKERIJ „DE IJSEL”

ZENDEN AAN DE SECRETARIS VAN UW AFDELING SCHURENPLEIN 1 ■ DEVENTER ■ TELEFOON 4341

H. T. van Dam, Bijenpark, Jubbega (Fr.)

Wij kopen gaarne uw **Ruwe Honing, Slingerhoning, Zuivere Was, Raten en Koeken**

Zend thans Uw was ter verwerking tot kunstraat, mooie cel-ndruk en grootst aantal vellen per Kg.

Zuivere was tot kunstraat, slechts f 1.— per Kg. werkloon; ook uw droge raten en koeken kunt u voor kunstraat zenden.

TELEFOON 103

HOORNSTERZWAAG

Wij leveren alles op 't gebied der bijenteelt.

Zie onze prijslijst in het Maandschrift van April, of vraag onze geïllustr. prijscourant

Wie men hoort of wie men spreekt,
allen zijn het er over eens, dat de
Imkersartikelen van

Telefoon 2863

Het Bijenhuis, Wageningen

van de allerbeste kwaliteit zijn!

Ook het adres voor de verkoop van Slingerhoning
Emballage beschikbaar!

ECHTE HENNEP PERSDOEKEN
100 cm. bij 25 cm.

FIRMA O. J. VAN DER BAAN
Touwslagerij — Telefoon 2004 — Drachten (Fr.)

W. VAN 'T LAND - Honingzemerij - BARNEVELD
koopt à contant
tegen de hoogste prijzen:
raatwas, zuivere was, ruwe honing en zuivere honing
OOK HET ADRES VOOR UW IMKERSARTIKELEN

Wij kopen | **Alle soorten Honing,
ruwe en zuivere Was**

Honing- en Waszemerij
De Gelderse Bijenstand „A R K A D I A”
LOCHEM — TELEFOON 827

FILMVOORSTELLING

Afdelingen die in November een filmavond over de
Bijenteelt in Australië willen organiseren, kunnen zich
in verbinding stellen met **J. H. VAN DIJK**, Secretaris
Afdeling Bilthoven, Van Goyenlaan 39, Bilthoven.

Heeft U honing te koop?

Wij betalen hoge prijzen,
voor elk kwantum Slingerhoning, nieuwe oogst
Emballage beschikbaar! — Contante betaling!

*

N.V. Bijenstand Mellona

voorheen J. de Meza — Santpoort

Telefoon 8225 - K 2560

W. J. HARTSTRA - JUBBEGA (FR.) - GIRO 489285
Bijenstand Hartelust. Magazijn voor Imkersartikelen
HEEFT U HONING TE KOOP?

Wij zijn hiervan kopers. Emballage hebben wij beschikbaar
Binnenkort leverbaar:
Honingbussen, inh. 2½, 5, 10 en 25 kg. Blaasbalg Berokers,
Bijenvegers, Paardehaar Vizieren, Zwarte Vizieren, Vaseline.

Te koop gevraagd: ZUIVERE SLINGERHONING
Bussen beschikbaar. Contante betaling
Brieven met opgave van prijs aan:
HONINGHANDEL MONTFERLAND
Thomas Schwenckestr. 13, Den Haag

N.V. BIJENSTAND „MELLONA”

Telefoon 8225 - K 2560

voorheen J. DE MEZA - SANTPOORT

Het oude en vertrouwde adres!
ALLES VOOR DE BIJENTEELT

Bestelt tijdig Uw zwermen en
Uw oogstmateriaal!

Ons „Mellona”-nieuws voorjaar 1948
is verschenen

Op aanvraag schrijven wij U gaarne in voor het regelmatig
toezenden van dit „Mellona”-Nieuws

BIJENWONINGEN
GEREEDSCHAPPEN
BIJENVOLKEN